

Københavns Byret

Udskrift af dombogen

DOM

Afsagt den 15. januar 2007 i sag nr. BS 6A 446/2006:

Winnie Laybom
Mølleengen 118
4040 Jyllinge
vi advokat Thomas Ghiladi
mod
Den Sociale Sikringsstyrelse/
Statsamtet København
Det Sociale Nævn for
Københavns og Frederiksberg Kommuner
Borups Alle 177
2400 København NV
Kammeradvokaten v/ advokat Birthe Eskildsen

Sagens baggrund og parternes påstande.

Denne sag, der er anlagt den 19. januar 2006, vedrører spørgsmålet om fra hvilket tidspunkt sagsøger er berettiget til at modtage højeste førtidspension."

Sagsøger Winnie Laybom har nedlagt påstand om, at sagsøgte tilpligtes at anerkende, at sagsøger er berettiget til højeste førtidspension med virkning fra 1. oktober 2000 i henhold til Lov om Social Pension § 14, stk. 1.

Sagsøgte har nedlagt påstand om frifindelse.

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Oplysningerne i sagen.

Det fremgår, at sagsøgeren fra den 1. januar 1996 blev tilkendt forhøjet almindelig førtidspension, der svarer til en erhvervsevnenedsættelse på 50% og at sagsøger fra 1. oktober 2000 blev tilkendt den mellemste førtidspension svarende til en erhvervsevnenedsættelse på 2/3. Med virkning fra den 1. august 2004 blev sagsøger tilkendt den højeste førtidspension.

Sagsøgeren har fri proces under sagen og retshjælpsdækning.

Forklaringer.

Der er under sagen afgivet forklaring af sagsøger Winnie Laybom, Søren

Vesterhauge, Jan Erik Nielsen og Henrik Nielsen.

Sagsøger, Winnie Layborn har forklaret, at hun er uddannet som lærer og rejseleder, og at hun fra 1976 hvor hun blev student og frem til 1995 har haft ansættelse en lang række steder. Der har typisk været tale om korte ansættelsesforløb, idet hun hver gang blev syg. Først i 1970'erne blev hun klar over, at det bl.a. var dårligt indeklima, der gjorde hende syg. Hendes seneste ansættelsesforhold startede i 1992 med arbejde indenfor turistinformation i sommerhalvårene, senest sommeren 1994. Hun begyndte her at få hukommelsessvigt. Hun glemte bl.a. de sprog hun havde kunnet, og kunne ikke formulere sig. Det viste sig, at hendes hjerne blev påvirket af irriterende stoffer i omgivelserne. Hun var herefter ikke i stand til at arbejde. Den første diagnose var indeklimasyndrom, men det viste sig, at hun havde problemer både inde og ude. Hendes vejrtrækning er også påvirket i hendes egenbolig. I 1999 blev hun undersøgt for kronisk træthedssyndrom. Undersøgelsen viste, at hun ikke havde denne sygdom. Til gengæld fik hun konstateret MCS (Multipel Chemical Sensitivity). MCS kan ikke behandles. Man kan kun forsøge at undgå påvirkning af det man ikke kan tåle. Hun er nødt til at bruge maske, når hun bevæger sig udenfor sit hjem. Hun har også fået konstateret fibromyalgi og hypermobile led. Symptomerne herpå startede i teenagealderen, men blev voldsomt forværret i 1996, hvor hun fik vanskeligheder med at gå. Hun søgte pension i 1995, idet hendes funktionsniveau var så lavt, at hun ikke kunne udføre nogen former for arbejde. Hun blev ikke sendt til arbejdsprøvning. I september 1995 modtog hun besked om, at hun blev bevilget laveste pension. I 1996-1997 begyndte hun at finde ud af, hvilke stoffer (irriterende stoffer) hun skulle undgå. Når hun kan undgå påvirkning af de stoffer hun ikke kan tåle, får hun det godt. Der er dog så mange stoffer hun ikke kan tåle, at hun ikke kan leve et almindeligt liv. I perioden 1996 - 2000 modtog hun forhøjet førtidspension. I slutningen af 1999 indtrådte der en væsentlig forværring i hendes tilstand i takt med, at hun udførte noget foreningsarbejde hjemmefra. Hun fik en computer, og denne generede hende voldsomt. Hun måtte arbejde med handsker og for åbent vindue, men reagerede alligevel voldsomt. Hun havde foreningsarbejdet fra foråret 1998 til foråret 2000 og arbejdede med det omkring 4 timer om ugen. Hun var formelt formand frem til generalforsamlingen i februar 2001, men arbejdede ikke aktivt fra foråret 2000. Hun har i perioden frem til efteråret 2000 talt med pressen telefonisk på foreningens vegne, og har haft besøg af tv-hold, men de stod udenfor, mens hun var indendøre. Computeren blev ligeledes fjernet. Fra 2004 modtog hun højeste førtidspension. I perioden 2000- 2004 har der ikke været tale om en forværring i hendes tilstand. Forværringen indtrådte således med sikkerhed i slutningen af 1999. Hun vil gerne arbejde, men kan ikke, heller ikke hjemmefra, idet hjemmearbejde kræver en computer eller kontakt med andre materialer hun ikke tåler. Hun har intet socialt liv, idet hun ikke kan besøge familie og venner eller få besøg. Hun har en handicapscooter, og kan køre ture i frisk luft. Hun kan tale i telefon, og har en gammel computer fra 1994 som hun kan tåle, idet den ikke udskiller irriterende stoffer, men hun vil ikke kunne skifte til et ny computer. Hun kan heller ikke tåle printere. Siden

1998 har hun afprøvet forskellige masker. De første virkede ikke, men de seneste par år har hun haft en maske, der hjælper hende, når hun skal ud. Hun kan ikke dyrke motion, og kan ikke gøre rent. Hun har faet bevilget hjemmehjælp., men kan ikke tåle at have hjemmehjælperen i hjemmet. Hendes mand må derfor udføre alt husligt arbejde. Han laver endvidere sin egen mad. Typisk må det tilberedes udendørs. Hun laver sin egen mad. Hendes mand foretager alle indkøb, idet hun ikke kan tåle at gå i forretninger.

Overlæge, dr. med. Søren Vesterhauge har forklaret, at han er øre-næse-halsspecialist på Rigshospitalet. Han kender sagsøger, Winnie Laybom fra hendes foreningsarbejde. Derudover har han undersøgt hende i 1980" eme for opløsningsmiddelintolerance. Man anvendte på dette tidspunkt "Xylentesten", der var pænt dokumenteret, men havde en kortvarig anvendelsestid, idet flere patienter blev dårlige af den. Winnie Laybom blev testet negativ for Xylen, men der var en stor fejlmargen. Winnie Layborn omtalte dog mange eftervirkninger, og dette er årsagen til, at han i brevet af 22. januar 1997 (bilag 19) til hende oplyste, at hun var typisk opløsningsmiddelintolerant. Under testningen måler man legemsfunktionerne med de målinger man kan foretage, men der er en usikkerhed og biologiske variationer, hvorfor der ikke nødvendigvis er en uoverensstemmelse mellem den negative test og de reaktioner Winnie Layborn selv beskrev. Ved MCS (Multipel Chemical Sensitivity) opstår der symptomer fra organs3'stememe ved påvirkning med kemikalier, røg, parfume mm. Personerne reagerer på væsentligt lavere værdier end andre mennesker. Der er meget få objektive sygdomsfund målingsmæssigt, men visuelt fremtræder personerne meget syge. Sagkundskaben har været delt i to fløje, hvoraf den ene fløj har ment, at sygdommen havde en psykiatrisk baggrund. Fløjene er dog ved at mødes. Efter hans vurdering er det naturligt, at der ved symptomforløb, hvor personer mister arbejde og et socialt liv m.m. må komme en form for psykiatrisk overbygning på deres forløb. Efter hans opfattelse har den typiske MCS patient en almindelig robust psyke. Sygdommen har således ikke en psykiatrisk baggrund, men sygdommen kan give en psykiatrisk reaktion. Sygdommen forværres endvidere over tid. Der kan ikke siges noget entydigt om prognosen, men sygdommen kan ikke helbredes. Han ser dog kun de værste tilfælde. I juni 1997 vurderede han Winnie Layborns erhvervsevnetab til over 2/3 (bilag 20). Han har ikke haft kontakt med hende siden. Han har undersøgt mange MCS patienter og haft længerevarende kontakt med dem. Generelt kan siges, at det er nærmest umuligt at skabe et miljø., hvor de vil kunne omgås andre og arbejde. Det er derfor kendetegnende, at de mister deres erhverv og sociale netværk. De er også udsatte i deres egne hjem, f.eks. har Winnie Layborn været nødt til at flytte bl.a. på grund af påvirkning fra naboer. Det er hans vurdering, at MCS patienter ikke kan arbejde. Dem han kar haft kontakt til har alle mistet deres arbejde. Der kan ikke etableres jobs på de vilkår som personerne vil kunne arbejde under. De kan heller ikke arbejde hjemme, idet de ikke kan tåle computere. Med det forbehold, at han ikke har undersøgt Winnie Layborn siden den 19. december 1996 er det hans skøn, at hun ikke kunne og ikke ville kunne komme i arbejde igen. Når han i

udtalelsen af 23. juni 1997 (bilag 20) harskrevet, at det formentlig drejede sig om en varig tilstand er ordet "formentlig" kun taget med, idet der altid er tvivl Reelt vurderede han situationen som varig.

Læge, Jan Erik Nielsen har forklaret, at han er praktiserende læge med praksis gennem 20 år. Han har haft hospitalsansættelse 2 steder gennem 7-8 år, og har været somatisk lægekonsulent. Han har udarbejdet journalen (bilag 14). Han skulle udtale sig i forbindelse med en ansøgning om helbredsbetaget førtidspension. Han modtog sagens akter fra hospitalet. Han skulle "oversætte" indholdet og kommentere det samt vurdere., om der skulle indhentes yderligere oplysninger. Udfra sagens akter, herunder oplysningerne fra Arbejdsmedicinsk Klinik vurderede han og beskrev, at der var tale om indeklimasyndrom og ikke MCS. Han vurderede, at genplacering på arbejdsmarkedet var urealistisk udfra de mange forgæves placeringer på forskellige arbejdspladser, hvor Winnie Laybom havde måttet opgive ansættelse. Han skønnede, at det var urealistisk, at hun kunne arbejde. Han vurderede, at hun heller ikke kunne klare et halvdags job. Hun ville eventuelt kunne arbejde hjemmefra i støvfrit miljø uden høj luftfugtighed m.m., men ikke på en arbejdsplads. Han er ikke blevet inddraget ved genoptagelsen af sagen. Han har således kun foretaget en enkelt vurdering. Ved genoptagelsen har man formentlig brugt hans første udtalelse. Han havde ikke specialkendskab til indeklimasygdomme m.m.

Speciallæge i intern medicin, Henrik Nielsen har forklaret, at han har været lægekonsulent for nævnet i 5 år. Han har ikke afgivet udtalelse til brug for nævnets afgørelse, men har udarbejdet lægekonsulentrappen sagens bilag F, som er et supplerende lægeskøn til brug for sagen. Han vurderede diagnosen som MCS (duftoverfølsomhed) fibromyalgi, og myxødemata tractata. Han har i omkring 10 år beskæftiget sig med bl.a. MCS, idet duftoverfølsomhed falder ind under intern medicin. Winnie Layboms tilfælde er velbelyst fra omkring 1980 til 2000. Hendes symptomer er de sædvanlige. Patienterne oplever fysiske symptomer, der plager dem. De har en meget hyppig kontakt med sundhedsvæsenet og bliver intensivt undersøgt. De fysiske symptomer giver sig dog ikke udtryk i fysisk organisk sygdom. De fysiske symptomer beror således på patientens subjektive vurdering, og der findes ikke objektive fund, hvorfor det er vanskeligt at behandle personerne. Psykoterapeutiske tiltag kan indimellem hjælpe på, at patienterne ikke kan få en fysisk diagnose, men den psykiatriske vurdering i Winnie Layboms tilfælde er, at hun ikke er modtagelig for psykiatrisk behandling. Forløbene fører ofte til omfattende udredninger for de enkelte patienter, men det kan alligevel være svært at sige noget præcist om, hvor svær lidelsen er. For Winnie Layboms vedkommende var Xylentesten negativ. Diagnosen er derfor stillet udelukkende på baggrund af symptomer, der ikke kan måles. Man har således kun Winnie Layboms egen beskrivelse af symptomerne og ingen objektiv måling. Alligevel anerkendes MCS som en sygdom. For så vidt angår funktionsniveauet siger Winnie Laybom selv, at hun ikke kan arbejde, men det kan ikke efterprøves. Skulle man forestille sig arbejde måtte det væ-

re arbejde, hvor hun ikke blev eksponeret for stoffer, således f.eks. arbejde ved brug af telefon hjemmefra. Der er ingen behandlingsmuligheder kun psykoterapi m.m. som det er vanskeligt at motivere patienterne for, idet de søger en fysisk årsag til deres sygdom, og dermed en behandling herfor. Winnie Layborns sygdom må anses for kronisk. Dette kommer også til udtryk i speciallægeerklæringen af 23. maj 2000 hvori udtales, at der er sket en forværring, at der ikke findes nogen umiddelbar behandling, og at lidelsen fuldstændig har invalideret hende. Sagen var velbelyst. da nævnet traf afgørelse, Fibromyalgi ses ofte sammen med MCS. Fibromyalgien blev diagnostisk fastlagt omkring januar 2003 for Winnie Laybom, men hun kan have haft fibromyalgi allerede i 1997. Det kan ikke siges med sikkerhed. For så vidt angår erhvervsevnedssættelsen er hun ikke undersøgt herfor. MCS patienter er meget forskellige. Sygdommen varierer fra få til mange symptomer. Derfor kan nogle arbejde og andre ikke. Winnie Layboms tilfælde ligger i den svære ende, og tilstanden er over tid blevet forværret.

Parternes synspunkter.

Sagsøger har i påstandsdokument af 23. november 2006 anført følgende:

"at sagsøger den 1. oktober 2000 opfylder betingelserne for at få tilkendt den højeste førtidspension, idet følgende betingelser er opfyldt.

1. Sagsøger har en lidelse, der er varig
2. Sagsøgers erhvervsevne er dokumenteret nedsat til det ubetydelige*
3. Der er ikke udsigt til bedring af erhvervsevnen, hverken ved om skoling, revalidering eller lignende.

Ad. 1.

Det gøres gældende,

at sagsøger lider af MCS, som er en varig lidelse, hvor der ikke er behandlingsmuligheder, der kan bedre tilstanden.

Ad. 2.

Ved beskrivelse af sagsøgers funktionsniveau i sagens lægelige bilag, står det klart, at sagsøger med nød og næppe klarer de personlige fornødenheder, men at der ved mindste eksponering udvikles massive symptomer, som gør sagsøger ekstremt syg og derved umuliggør, at sagsøger kan bestride nogen som helst form for arbejde, idet sagsøger uanset hvor hun bevæger sig udsættes for disse uspecifikke irritanter. Det fremgår således også af sagen, at sagsøger ikke har noget liv udenfor hjemmets 4 vægge og det beskrives af John Heinig i speciallægeerklæring af 23. maj 2000Jfr. bilag 25, at:

"Der findes umiddelbart ikke nogen behandling for denne li-

delse, som i dag har invalideret pt, fuldstændig.

Det er herved dokumenteret, at sagsøgers erhvervsevne er nedsat til en ubetydelighed.

Ad. 3.

Det gøres gældende,

at det er dokumenteret, at der ikke er yderligere revalideringsmæssige muligheder, som kan forbedre sagsøgers erhvervsevne.

Sagsøger har i perioden 1976 til 1995 afprøvet alle mulige former for arbejde, idet sagsøger har gjort alt for at bevare en tilknytning til arbejdsmarkedet.

Det kan således ikke peges på nogen funktioner, som sagsøger ikke selv har afprøvet og de revalideringsmæssige muligheder er derved udtømte."

Sagsøgte har i påstandsdokument af 28. november 2006 anført følgende:

"Til støtte for den nedlagte frifindelse påstand gøres det gældende/at der ikke er et sikkert grundlag for at tilsidesætte nogen af de afgørelser, som sagsøgte har truffet vedrørende sagsøgerens pensionsforhold, og som sagsøgeren ønsker prøvet under nærværende sag.

Sagsøgte har ved afgørelsen af 19. november 2001 (bilag 42) for så vidt angår spørgsmålet om sagsøgerens berettigelse til mellemste førtidspension, men ikke til højeste, lagt til grund, at sagsøgeren var rubriceret under syndromdiagnosen MCS, rygsmerter og eksem, og at sagsøgeren desuden havde astma, som var medicinsk behandlet. Sagsøgte lagde ligeledes vægt på, at der var indtrådt en væsentlig forværring af sagsøgerens symptomer inden for de seneste 2-3 år.

Sagsøgte lagde endvidere ved afgørelsen vægt på de foreliggende oplysninger om sagsøgerens helbredsmæssige forhold sammenholdt med oplysningerne om sagsøgerens arbejdsforhold, herunder den omstændighed, at sagsøgeren ganske vist ikke havde været i erhvervmæssig beskæftigelse siden 1994, men at sagsøgeren fortsat var beskæftiget i et beskedent omfang med foreningsarbejdet.

Det gøres herved gældende, at sagsøgte ved afgørelsen berettiget har kunnet vurdere, at sagsøgeren skulle kunne klare beskyttet arbejde i et beskedent omfang i et miljø, hvor sagsøgeren ikke blev udsat for luftvejsirriterende stoffer, eventuelt ved arbejde fra hjemmet.

Det gøres sammenfattende gældende, ...at sagsøgte efter en samlet bedømmelse af de foreliggende lægelige og objektive beskrivelser og de faktiske oplysninger berettiget har kunnet lægge til grund, at der ikke var dokumenteret en sådan svær varig erhvervsnedsettende invaliditet, at der var grundlag for at forhøje den allerede tilkendte førtidspension ud over tiltrodelser af, at der tilkom sagsøgeren mellemste førtidspension med virkning fra den 1. oktober 2000.

Det bestrides, at der ved behandlingen af sagsøgtes afgørelser er begået fejl, eller at der foreligger mangler, idet sagsøgte ved sine afgørelser har ladet indgå samtlige foreliggende oplysninger om såvel lægelige, sociale som økonomiske forhold.

Det gøres gældende, at sagsøgeren har bevisbyrden, og at der ikke er ført bevis for, at der er et sikkert grundlag for at tilsidesætte det skøn, som sagsøgte har foretaget ved sine bevisvurderinger."

Retten begrundelse og afgørelse.

Det følger af lov om social pension § 14; at "højeste førtidspension kan tilkendes personer, der i ethvert erhverv må anses for kun at have ubetydelig erhvervsevne i behold. Ifølge § 15 er det yderligere en betingelse, at erhvervsevnen varigt er nedsat på grund af fysisk eller psykisk invaliditet.

Winnie Layborn blev den 1. januar 1996 tilkendt almindelig førtidspension, mellemste førtidspension fra den 1. oktober 2000 og har fra den 1. august 2004 modtaget højeste førtidspension.

Af speciallægeerklæringen af 23. maj 2000 fra afdelingslæge, speciallæge i allergologi John H. Hemig samt forklaringerne fra overlæge, dr. med. Søren Vesterhauge og speciallæge i intern medicin, Henrik Nielsen kan udledes, at Winnie Layborn lider af bl.a MCS (duft- og kemikalieoverfølsomhed), at der er tale om varig lidelse, der er blevet forværret over tid, og at der ikke findes behandlingsmuligheder, der kan bedre tilstanden.

Af forklaringen fra overlæge, dr. med. Søren Vesterhauge fremgår, at han allerede i juni 1997 skønnede Winnie Layborns erhvervsevnetab til over 2/3, og at han vurderede, at hun ikke kunne eller ville kunne komme i arbejde

Af John H. Hemigs erklæring af 23. maj 2000 fremgår, at hun ved den mindste eksponering, som ikke kan undgås, af uspecifikke irritanter udvikler massive symptomer, og at der kunne konstateres en klar forværring i hendes tilstand, der havde invalideret hende fuldstændig.

Retten finder det ud fra erklæringen og forklaringerne godtgjort, at Winnie Laybom i maj 2000 ikke kunne bestride nogen form for almindeligt arbejde. Idet det må lægges til grund, at hun også generes af irriterende stoffer i sit hjem, herunder ved brug af computer og printer m.m. og at hun derfor allerede i foråret 2000 måtte opgive foreningsarbejde fra hjemmet, finder retten det ikke sandsynliggjort som forudsat i Den Sociale Sikringsstyrelses afgørelse af 19. november 2001, at Winnie Laybom ville kunne udføre beskyttet arbejde fra hjemmet, ligesom der heller ikke har været foretaget arbejdsprøvelse heraf.

Retten finder herefter, at Winnie Layborn allerede i foråret 2000 kun havde en ubetydelig erhvervsevne i behold, hvorfor hun opfyldte betingelserne for at modtage højeste førtidspension. Herefter gives der sagsøgeren medhold i hendes påstand.

Vedrørende sagens omkostninger forholdes som nedenfor bestemt, idet bemærkes, at sagsøger har fri proces med retshjælpsdækning. Retten kan oplyse, at der er tilkendt passende beløb til dækning af udgift til advokatbistand 30.000 kr. og til dækning af øvrige omkostninger 2.500 kr. Retten har ved fastsættelsen af passende udgift til advokatbistand taget udgangspunkt i de gældende takster, som retten ikke har fundet grundlag for at fravige.

Thi kendes for ret:

Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at sagsøger er berettiget til højeste førtidspension med virkning fra 1. oktober 2000 i henhold til Lov om Social Pension § 14, stk. 1. Sagsøgte skal endvidere betale sagens omkostninger til sagsøger med 32.500 kr.

Pia Petersen

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Kjøbenhavns Byret, den 16. januar 2007.

Rikke Steffensen, kontorfuldmægtig